

Mikor Petőfi 1846-ban ott járt, meg-meglátogatta az akkor még jel-telen sírt, „melyben a legnemesebb szívek egyike hamvad”. „Csendes e táj — írja mély meghatottsággal; — „a városok, a nagy világ zaja nem hangzik idáig. A nagy költő sírja körül csak a szellő rezgeti a tövisbokrokat, a tövisbokrok virágain vadméhek donganak, s távol az andalgó Tisza halkan mormolja dalát, hogy a koporsónak álmát meg ne zavarja“.

De e koporsó álma meg van zavarva. A végzet beteljesedése, melyet ama baljóslatú ének előre látott, ott állt meg, nem messze költője sírjától; s nemrég a Himnuszt még megszükülthet határaink között, *itthon* sem volt szabad énekelnünk. Szálljunk magunkba! Ha a nemzeti szolidaritás azon szent teljességét, mely himnuszunk sugalmazója volt, egy szívvel-lélekkel át nem érezzük, akkor *Zrinyi második éneke* mondta meg sorsunkat, megérdemelt sorsunkat. Tőlünk függ, hogy ne úgy legyen. Ne szónoklatokra, hanem komoly eltökélésekre ihlessen bennünket az évforduló százados alkalma.

Horváth János.

MÁSODSZOR MOHÁCS.

(Tormay Cécile beszélte.)

*Negyven toprongyos rác, lóháton, bocskorba,
Tartott Mohács felé lépést bandukolva.
Negyven toprongyos rác, fényes nappal, negyven,
Jött ezeréves, nagy Magyarország ellen.*

*Üres volt, néma volt Mohács nagy síksága;
Aludt lenn a nemzet hajdani virága;
Sehol senki, semmi, csak negyven rác, negyven;
Nem akadt egy magyar, ki Mohácsra menjen.*

*Támadt a negyven rác mohácsi síkságon,
Nem volt ily ütközet soha a világon.
Egy fegyver se dördült, nem folyt csöppnyi vér is,
Mohácsnál-mohácsabb volt az a nap mégis.*

*Elveszett, el, minden, — mohácsi síkságon
Mind, ki csak magyar volt, szálíg a világon,
Ott feküsznek csúfúl, eltiporva, — holtak.
Meghaltak Mohácsnál, pedig ott se voltak.*

Budapest, 1923 január 11.

Boross Sándor.